

духом та активною діяльністю. Аристократія обиралася б, на думку В'ячеслава Липинського, з різноманітних класів (хліборобського, комунікаційного, інтелігенції) і станів (організаторів і організовуваних). Ця обрана меншість мала обмежувати владу, слухатись і підкорятись гетьманові, влада якого б обмежувалась законами й законодавчими палатами.

Таким чином В'ячеслав Липинський створив своєрідну елітарну концепцію, особливостями якою було правління вихідців з хліборобського класу та принцип постійної зміни еліт.

### **Література:**

1. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. – Київ, Філадельфія, 1995. – 470 с
2. Липинський В. Релігія і церква в історії України. – К.: Рада, 1995. – 96 с.
3. Пеленський Я. Спадщина В'ячеслава Липинського і сучасна Україна // В'ячеслав Липинський. Історико-політична спадщина і сучасна Україна. – Київ; Філадельфія, 1994. – Т. 1. – С. 15–29
4. Потульницький В. А. Політична доктрина В. Липинського // Український історичний журнал – 1992. – № 9. – С. 37–45

## **I. Велика**

(наук. кер. доц. Пивоварська К. Б.)

*студентка V курсу природничого факультету  
Полтавського національного педагогічного  
університету імені В. Г. Короленка*

## **ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОГО ВИБОРЧОГО ПРАВА В УКРАЇНІ**

Початок жіночого руху за свої виборчі права знаходиться у Франції, адже ще в середньовіччі на міських виборах було дозволено голосувати і жінкам, проте лише в тому випадку, якщо вони носили статус голови сім'ї. У тій же Франції у кінці XVIII ст. популяризувалися роботи Олімпії де Гуж та Антуана Кондорсе, у яких пропагувалося введення масових жіночих виборчих прав у цій країні. Згодом, правда лише частково, було введено у Швеції, але поширювалось воно лише на тих жінок, які були платниками податків. Пальма першості у реалізації цих прав належить США, які ввели їх ще до Першої світової війни. Європейських жінок наділили правом обирати і бути обраними після Другої Світової війни. Щодо Росії, то жіноче виборче право тут було введено спочатку на території Великого князівства Фінляндського, а згодом поширилося на всю країну. Річ в тому, що в Російській імперії виборче право як таке було відсутнім на місцевому рівні до 1864, а на загальнодержавному до 1904 р, і в той час, коли

суфражизм уже був доволі поширеним явище серед розвинених країн, тут за право обирати і бути обраним ще сперечались [3].

Разом із Радянською Росією виборчі права отримали і жінки України у складі Радянського Союзу, проте рівність прав чоловіків та жінок було проголошено ще в Конституції УНР у 1918 році. При цьому до Української Центральної Ради увійшло 11 представників слабкої статі, з них 2 – до Малої Ради [2].

На території сучасної України виборче право остаточно було закріплене у січні 1921 року у столиці УРСР – місті Харкові, завдяки діяльності першого Голови Ради Народних Комісарів Христіана Раковського.

Конституція СРСР, прийнята в 1936 році декларувала рівні права між чоловіками та жінками у різних сферах суспільного життя. Дане твердження реалізувалось через надання жінкам права та освіти, працю та відповідну її оплату, відпочинок, соціальне страхування, в тій же мірі, як і чоловікам. Крім того, визначалося право на державну охорону інтересів матері та дитини, допомогу багатодітним сім'ям та самотнім матерям тощо [3].

Цей нормативно-правовий акт проголошував рівноправність жінки і чоловіка у питаннях які стосуються виборів, тобто, по суті, забезпечив жінці виборче право.

Проте, у зв'язку з недостатньою обізнаністю у своїх правах, займати керівні посади жінки не поспішали. Але вже у 1985 році До Верховної Ради УРСР обрали 157 депутатів жіночої статі, а гендерна рівність оголошувалась одним із ідеологічних принципів [5].

На сьогодні всі міжнародні акти у сфері забезпечення прав людини гарантують виборче право для кожного. Це означає можливість голосувати, здійснювати власне волевиявлення на виборах до певних структур, а також право бути обраним самому.

Ці акти визнають право жінок, на рівні з чоловіками брати участь у формуванні уряду та здійсненні його політики, обіймати державні посади та виконувати державні функції всіх рівнів. Ці права закріплюються у ст.7-8 Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок [1].

В Україні ці положення знайшли свої відображення у таких нормативно-правових актах, як Закон України «Про вибори народних депутатів» 2012 року, який забороняє будь-які ознаки дискримінації за статевою ознакою під час реалізації права обирати і бути обраним; Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 року; програма діяльності Кабінету Міністрів України «Відкритість. Дієвість. Результативність», затверджена постановою 15 березня 2003 року № 344 та інших [2].

Принцип рівності у виборчому процесі забезпечує і Конституція України, зокрема ст. 71, 103, 141 [4].

У 2003 році Україна взяла на себе зобов'язання до 2015 року виконати проголошені Декларацією ООН «Цілі тисячоліття», зокрема пункт 6, який присвячений рівності прав чоловіків та жінок. Згідно з цим актом, до 2015 року у Верховній Раді має бути не менше, ніж 30% осіб жіночої статі, проте цих показників ще не досягнуто [2].

На сьогоднішній момент в Україні ще не було випадку, коли главою держави обиралася жінка. Можливо це свідчить про стереотипність поглядів виборців чи пережитки патріархату, проте вже сьогодні можна спостерігати набагато вищу політичну активність серед жінок, ніж 10 років тому, а це вже говорить про вищий рівень політичної свідомості представниць жіночої статі та про підвищення правової та політичної грамотності.

### Література

1. Антонович М. М. Виборче право в Україні та проблема його відповідності міжнародним стандартам / М.М. Антонович // Наук. записки НаУКМА. – Т. 31:Політичні науки. – К., 2004. – С. 42–46.
2. Гендер у політиці: проблемна реальність? [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/879/>
3. Донченко Ю. Жіноче виборче право в Європі / Ю.Донченко // Вісник центральної виборчої комісії. – 2007. - № 1. – С.82-87.
4. Конституція України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Танцюра В.І. Політична історія України / В.І. Танцюра. – К.:Академвидав, 2001. – 283 с.